

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ĮSTATYMO
NR. I-1418 48 IR 50 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-908**

2026 m.

Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2025 m. gruodžio 19 d. sprendimą Nr. SV-S-491 „Dėl įstatymų projektų išvadų“, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 48 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-908 (toliau – Projektas), tačiau pasiūlyti Seimui jį tobulinti, atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekte numatomu reguliavimu siūloma Lietuvos radijo ir televizijos komisijai (toliau – Komisija) ir žurnalistų etikos inspektoriui (toliau – Inspektorius) suteikti įgaliojimus duoti privalomus nurodymus prieglobos paslaugų teikėjams dėl neskelbtinos informacijos skleidimo, kaip šie subjektai suprantami 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) 2022/2065](#) dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva [2000/31/EB](#) (Skaitmeninių paslaugų aktas) (toliau – Skaitmeninių paslaugų aktas) nuostatų prasme.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 straipsnyje įtvirtinti naudojimosi saviraiškos laisve ribojimo pagrindai, taip pat Konstitucijos 44 straipsnyje įtvirtintos nuostatos dėl viešosios informacijos cenzūros draudimo reikalauja išlaikyti griežtą pusiausvyrą tarp ribojimo apimties ir valstybės pareigos apsaugoti visuomenę nuo žalingos informacijos, t. y. užtikrinti, kad ribojimai būtų proporcingi siekiamam tikslui. 2024 m. kovo 27 d. Europos Komisijos nuomonėje Nr. C(2024) 2265, pateiktoje pagal 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos [\(ES\) 2015/1535](#), kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarka 5 straipsnio 2 dalį ir 6 straipsnio 2 dalį, yra nurodyta, kad valstybės narės pačios sprendžia, kas yra laikytina neteisėtu turiniu, dėl kurio gali būti duoti privalomi nurodymai jį pašalinti arba panaikinti prieigą prie jo.

Iš esmės pritariant siūlymui praplėsti Komisijos ir Inspektoriaus įgaliojimus, Projekte nėra konkretizuojama, dėl kokios Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatyme ar kituose įstatymuose nurodytos informacijos galėtų būti taikomi tokie privalomi nurodymai. Nei Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatymas, nei galiojantis Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas nenumato Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai teisės kreiptis į socialinius tinklus ir duoti privalomus nurodymus pašalinti neteisėtą turinį. Dezinformacija, karo propaganda ar karo kurstymas yra itin pavojinga informacija, galinti daryti arba daranti žalingą

poveikį visuomenei arba atskiroms jos grupėms, todėl tokios saviraiškos ribojimas yra galimas, jeigu nustatytas įstatymu. Įvertinus nurodytus tikslus, lieka neaišku, ar Projekto rengėjai siekia, kad teisė teikti privalomus nurodymus minėtiems subjektams būtų suteikta tik dėl dezinformacijos, karo propagandos ar karo kurstymo, t. y. informacijos, kurią draudžiama skelbti pagal Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktą, ar dėl bet kokio neteisėto (nelegalaus) turinio. Šiuo atveju Projekte pasiūlyta nuostata „pagal kompetenciją“ yra pernelyg bendro pobūdžio, nes pagal ją nėra aišku, dėl kokios informacijos (neteisėto turinio) gali būti teikiami privalomi nurodymai, nėra aiškus privalomų nurodymų pobūdis ir (ar) turinys.

Sistemiškai vertinant Visuomenės informavimo įstatymo nuostatas, reglamentuojančias privalomus nurodymus ir draudžiančias skleisti tam tikrą informaciją, siūloma Projekto nuostatas tikslinti atskleidžiant, dėl kokios konkrečios informacijos (neteisėto turinio) gali būti duodami privalomi nurodymai ir koks yra šių nurodymų pobūdis ir (ar) turinys, pateikiant nuorodas į konkrečiai šiuo įstatymu draudžiamą skleisti informaciją ar atskiras jos kategorijas (pavyzdžiui, kaip nustatyta Visuomenės informavimo įstatymo 48 straipsnio 6 dalyje arba 50 straipsnio 3 dalies 10 punkte). Skaitmeninių paslaugų akto 9 straipsnio 1 ir 2 dalyse yra nustatyti reikalavimai, kuriuos turi atitikti nacionalinių institucijų tarpininkavimo paslaugų teikėjams duodami privalomi nurodymai. Tik Skaitmeninių paslaugų akto 9 straipsnio reikalavimus atitinkantiems privalomiems nurodymams taikomas Skaitmeninių paslaugų akto 9 straipsnyje nustatytas mechanizmas. Siūloma patikslinti Projekto nuostatas ir nurodyti, kad privalomi nurodymai turi atitikti Skaitmeninių paslaugų akto 9 straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas.

2. Projekte suformuluotos į Skaitmeninių paslaugų aktą nukreipiančios teisės normos, pagal kurias Inspektorius ir Komisija gali duoti privalomus nurodymus „socialinių tinklų paslaugų teikėjams“ ir „kitiems prieglobos paslaugų teikėjams“. Pagal Skaitmeninių paslaugų akto nuostatas prieglobos paslaugos apima interneto platformų (tarp jų ir socialinių tinklų) paslaugas, kurios (ir ne tik jos) laikomos tarpininkavimo paslaugomis (pagal Skaitmeninių paslaugų akto preambulės 13 konstatuojamąją dalį ir 3 straipsnio g dalies iii punktą), todėl Projekte turi būti patikslinti subjektai, kurių atžvilgiu būtų duodami privalomi nurodymai. Pirma, Projekte vietoje „socialinių tinklų paslaugų teikėjų“ turėtų būti nurodyti „interneto platformos paslaugų teikėjai“, tarp kurių patenka ir socialinių tinklų paslaugų teikėjai, todėl siūlome apibrėžti šią sąvoką („internetos platformos paslaugų teikėjai“) Visuomenės informavimo įstatyme. Kita vertus, būtina įvertinti, ar nurodymų davimas tik prieglobos paslaugų teikėjams nepagrįstai nesusiaurins Projektu numatytų tikslų, nes privalomi nurodymai negalės būti duodami kitiems tarpininkavimo paslaugų teikėjams, kuriems Skaitmeninių paslaugų aktas taip pat numato atsakomybę už neteisėto turinio sklaidimą (saugojimą), kai nesilaikoma šiame akte nustatytų sąlygų. Siekiant Projekto nuostatų taikymo praktikoje aiškumo, siūloma Projekte konkretizuoti, kad privalomus nurodymus institucijos gali duoti tiek subjektams, kurių įsisteigimo vieta yra Lietuvos Respublikoje, tiek subjektams, kurie teikia paslaugas Lietuvos Respublikoje, neatsižvelgiant į jų įsisteigimo vietą.

3. Pritarus Projektu teikiamam pasiūlymui, šiam pasiūlymui įgyvendinti reikės papildomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų. Remiantis preliminariais duomenimis, nurodyta, kad Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos veiklai kasmet bus reikalingas papildomas apie 150 000 eurų

finansavimas darbo užmokesčiui, 15 000 eurų naujų darbo vietų įrengimui ir infrastruktūros sukūrimui, 50 000 eurų technologinių įrankių, skirtų manipuliavimo interneto platforma veiklos monitoringui ir išaiškinimui. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą konstatavo, jog pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kad būtų išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų neskiriama arba jų skiriama nepakankamai (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Atsižvelgiant į tai, kad papildomos lėšos nenumatytos Lietuvos Respublikos 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatyme, siekiant tinkamai suplanuoti šias lėšas, siūloma nustatyti, kad priimtas įstatymas įsigalioja 2027 m. sausio 1 d., įvertinus valstybės finansines galimybes ir įtraukus papildomas lėšas į Lietuvos Respublikos 2027–2029 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projektą.

4. Siūloma tikslinti Projektu siūlomų nuostatų dėstymo nuoseklumą keičiamo Visuomenės informavimo įstatymo 48 straipsnio 1 dalyje ir 50 straipsnio 1 dalyje. Visuomenės informavimo įstatymo 48 straipsnis ir 50 straipsnio 1 dalis skirti institucijų funkcijoms apibrėžti, privalomų nurodymų davimas yra laikomas institucijų teise įgyvendinant joms suteiktas funkcijas, o ne viena iš funkcijų. Todėl siūloma nuostata dėl atitinkamos teisės suteikimo Inspektoriui turėtų būti dėstoma Visuomenės informavimo įstatymo 50 straipsnio 2 dalyje, o nuostata, suteikianti analogišką teisę Komisijai, turėtų būti dėstoma šio įstatymo 48 straipsnio 22 dalyje.

Ministras Pirmininkas

Kultūros ministras